

1. א. [redacted] ש. [redacted], ת.ז. [redacted].
2. עמותת גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע

ע"י ב"כ עוה"ד מוריה פרידמן שריר; אסנת כהן-ליפשיץ; סיגי בן ארי;
מונא חדאד מעמותת "גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע"
רחוב הרכבת 42 תל אביב
טלפון: 03-6244120, פקס: 03-6244130

העותרת

- נגד -

1. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
2. מינהלת התיאום והקישור (עזה)

כולם ע"י פרקליטות מחוז דרום (אזרחי)
בניין קרסו, קרן היסוד 4 (קומה 8) באר שבע, ת.ד. 10309
טלפון: 073-3801222; פקס: 02-6467058

המשיבים

עתירה מנהלית דחופה

מוגשת בזאת עתירה מנהלית דחופה במסגרתה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים להשיב לבקשת העותרת, ולהתיר לה לצאת מרצועת עזה על מנת לבקר את אחותה החולה בישראל. כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותר בעתירה זו, לרבות שכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין.

בשל הדחיפות הנובעת ממצב האחות, לעתירה נלווית בקשה לקיום דיון דחוף.

ואלו נימוקי העתירה:

התשתית העובדתית

1. העותרת, גבי א [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] ש [REDACTED], ת.ז. [REDACTED], היא תושבת פלסטינית אשר מענה רשום ברצועת עזה, בת 64, אלמנה.

העתק תעודת זהות העותרת מצ"ב ומסומן נספח ע/1

2. אחותה של העותרת, גבי [REDACTED] [REDACTED], ת.ז. [REDACTED], ישראלית בת 73, (להלן: גבי [REDACTED]), התאשפזה ביום 4.7.2019 במחלקה לטיפול נמרץ לב בבית חולים וולפסון עקב תלונות על כאבים בחזה ושחררה מבית החולים כעבור כשבועיים, ביום 17.7.2019.

3. במהלך אשפוז הייתה עדות להחמרה בתפקוד [REDACTED]. היא הופנתה לתהליך של צנתור כלילי אשר נדחה עד לאחר שיפור במצבה הקליני. בנוסף לכך גבי [REDACTED] סבלה בעבר מ [REDACTED] אירועי מוח עם [REDACTED]. כן סובלת גבי [REDACTED] מ [REDACTED].

העתק הדוחות הרפואיים של גבי [REDACTED] מבית החולים וולפסון מצ"ב ומסומן נספח ע/2

4. לאור מצבה הרפואי הקשה והמתדרדר של גבי [REDACTED], פנתה העותרת אל הוועדה האזרחית הפלסטינית בעזה **כבר ביום 10.7.2019** והגישה בקשה דחופה לביקור האחות. ביום 15.7.2019 ומשלא התקבלה תשובת המשיבים, פנתה העותרת בשנית באמצעות העותרת 2 בבקשה כי המשיבים ימהרו ויאשרו את הבקשה לביקור האחות, אשר בנסיבות העניין, לא מן הנמנע שתהיה הפעם האחרונה בה יפגשו האחיות. ביום 23.7.2019 התקבלה "תשובת ביניים" המאשרת כי הבקשה התקבלה ומטופלת.

העתק פניית העותרת באמצעות העותרת 2 ו"תשובת הביניים", מצ"ב ומסומן נספח ע/3

5. ביום 30.7.2019 פנתה העותרת בשלישית, במסגרת הליך "קדם עתירה", בבקשה כי יתירו לה לפגוש את אחותה. במסגרת הפניה נכתב כי במהלך שיחה טלפונית של נציגת העותרת 2 עם מת"ק עזה, נמסר לנציגה כי הבקשה של העותרת 1 **מסורבת**, ואולם סיבת הסירוב לא נמסרה. בשל הנסיבות ומתוך חשש כי הימשכות ההליכים בעניין הבקשה, במקביל להתדרדרות החדה במצבה של גבי [REDACTED] יסכלו את הביקור, התבקשו בפרקליטות להשיב לבקשה עד ליום 4.8.2019 בשעה 12:00. אתמול, 4.8.2019 התקבלה אצל העותרת 2 "תשובת ביניים" לקדם עתירה המאשרת כי העניין נמצא בטיפול. ניסיון לברר פרטים אודות סיבת הסירוב אשר נמסר בטלפון, לא צלח. המתמחה המטפלת בתיק לא ידעה לענות האם אכן קיימת תשובת סירוב בעניין העותרת, ומה טעמיה.

העתק קדם העתירה מיום 30.7.2019, ותשובת הביניים מיום 4.8.2019 מצ"ב ומסומן נספח ע/4

6. אין מחלוקת כי מדובר בבקשה הומניטארית מהמעלה הראשונה, שמצויה ברף הגבוה של דחיפות. למרות זאת, העותרת ממתינה לתשובת המשיב 2 קרוב לחודש וחרף מאמציה ופניותיה הרבות, ואין אופק לתשובה. העותרת ואחותה **משלמות מחיר כבד מעצם השיהוי בתשובה**.

7. יואר כי חרף המרחק המועט המפריד בין האחיות, הפעם הקודמת בה נפגשו הייתה לפני כ-19 שנים. גם אז, האחיות נפגשו בנסיבות מצערות: אמן נפטרה בישראל, והעותרת נכנסה להתאבל על אבדנה בקרב משפחתה, באישור המשיבים.

8. להשלמת התמונה ביום 29.7.2019 שב והחמיר מצבה של החולה. היא טופלה במרפאה בשל הרופא המטפל בחר שלא לשלוח אותה לאשפוז, תחת זאת הורה לבנה של החולה לפנות את אמו ישירות לבית החולים במקרה [REDACTED] תשנה. דברים אלו צוינו במסגרת הקדם עתירה.

9. לאור האמור, ניכר כי רק הגשת עתירה, תביא את המשיבים לקיים את חובתם המנהלית ולחדול מהפגיעה המתמשכת בעותרת ובאחותה, ישראלית המבקשת לפגוש את אחותה ויתכן שאף להיפרד מעליה.

ב. הטיעון המשפטי

10. על המשיבים מוטלת חובה להשיב לכל פניה המוגשת אליהם, תהיה תשובתם אשר תהיה. זאת, על מנת לאפשר למבקשים לכלכל את צעדיהם ולפעול למיצוי זכויותיהם. התנהלותם של המשיבים במקרה דנן מפרה חובה זו ועל כן יתבקש בית המשפט הנכבד להורות להם להשיב לאלתר לבקשות.

11. הימנעות המשיבים ממתן מענה לבקשת העותרת, משמעה, מבחינה משפטית ומבחינה מעשית - סירוב של הבקשה. התנהלות זו מנוגדת לדין. לא רק שבקשה זו צריכה להיות מאושרת תחת הקריטריונים הקיימים, אלא שאישורה מתחייב נוכח הנסיבות והפגיעה הבלתי הפיכה אשר עלולה להיגרם לאחיות, במקרה שחס וחלילה לא יספיקו להיפגש בפעם האחרונה, אך בשל התמהמהות המשיבים באישור הבקשה.

12. כידוע, כניסה תושב עזה לישראל, מותרת רק למי שעומד בקריטריונים הנוקשים שקבע המשיב. לעניין ביקור קרוב משפחה חולה קבעו המשיבים כי יינתן היתר רק אם הקרוב "חולה במחלה קשה אשר יש בה חשש לחיי החולה או כזו המצריכה אשפוז ממושך". (ראה נספח 5). בקביעת קריטריון המוגבל רק למקרים החמורים ביותר, המשיבים יצרו מצב בו קיימת דחיפות אינהרנטית לאשר לבחון את הבקשה בדחיפות ולהשיב עליה באופן מידי. חרף העובדה שהקריטריונים הללו פרי יצירתם והם גם יכולים לשנותם, הם אינם עומדים במשימה, ואינם משיבים בבהילות לבקשות אלו.

המסגרת הנורמטיבית

13. כניסתם של תושבי רצועת עזה לישראל טעונה היתר מידי מת"ק עזה, בהתאם להסמכה לפי צו הכניסה לישראל (פטור תושבי רצועת עזה) תשס"ה-2005, ובהתאם לסמכויות מפקד האזור לפי חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), תשס"ג-2003.

14. עם עלייתו של שלטון החמאס ברצועת עזה, בחודש יוני 2007, נקבע בהחלטת הקבינט המדיני-בטחוני מיום 19.9.2007 כי לצד הגבלות נוספות, תוטל מגבלה על תנועת אנשים בתוך שטח מדינת ישראל מן הרצועה ואליה. ממועד זה ואילך, יציאתם של תושבי עזה לגדה המערבית,

מותנית בעמידה בקריטריונים שנקבעו בשני מסמכי מדיניות כלליים- מסמך משרד הביטחון שכותרתו "מדיניות תנועת אנשים בין מדינת ישראל לרצועת עזה" משנת 2011 (להלן: **מסמך המדיניות**) ומסמך המתפ"ש ששמו "סטטוס הרשאות בלתי מסווג לכניסת פלסטינים לישראל, למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין רצועת עזה וליציאתם לחו"ל" (להלן: **סטטוס הרשאות**). סטטוס ההרשאות מתעדכן מעת לעת ואמור לשקף איזון בין צרכיה הביטחוניים של ישראל ובין חובותיה המשפטיות כלפי תושבי הגדה והרצועה כאחד. סטטוס ההרשאות הנוכחי מעודכן ליום 6.5.2019.

למסמך המדיניות:

http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/entering_and_exiting_gaza/03.pdf

לסטטוס ההרשאות:

<http://www.cogat.mod.gov.il/he/services/Procedure/%D7%A1%D7%98%D7%98%D7%95%D7%A1%20%D7%94%D7%A8%D7%A9%D7%90%D7%95%D7%AA.pdf>

בקשת העותרים עומדת בקריטריונים

15. בקשת העותרים לביקור הבת והאחות החולה היא **בקשה העומדת בקריטריונים שפירסמו המשיבים לתנועת תושבי עזה מחוץ לרצועה**. זאת בהתאם לסעיף 2.ה בפרק ב' (שכותרתו סטטוס הרשאות לאוכלוסיה הפלסטינית ברצועת עזה) לסטטוס הרשאות המתיר את:

כניסת תושבי רצועת עזה לישראל (אף לצורך מעבר לאיו"ש או לחו"ל) לביקור קרוב משפחה מקרבה ראשונה הנמצא באשפוז ממושך - לרבות אשפוז במוסד הבראה או אשפוז ביתי הכרוך במעקב וליווי רפואיים - או החולה במחלה קשה, אשר יש בה חשש לחיי החולה. (במסגרת זו נלקח בחשבון גם גילו של החולה).

העתק החלקים הרלוונטיים בסטטוס ההרשאות מצ"ב ומסומן נספח ע/5

16. המשיבים טרחו והסדירו באופן אינהרנטי את הקריטריון ביקור חולה בנהליהם השונים. כאשר קרובי המשפחה חיים במפוצל בעזה ובישראל, הם נדרשים להמתין למצב בריאותי חמור או מסכן חיים על מנת שיוכלו לבקר האחד את השני. משכך, המשיבים הם האחראים למצב שבקשות אלו דורשות טיפול ומענה מידי.

המשיבים הפרו את חובתם להשיב לבקשה בתוך זמן סביר

17. המשיבים מתמהמהים עם מתן החלטה בבקשות העותרת, חרף העובדה שהיא ברמת דחיפות גבוהה ביותר. התנהלות זו עולה כדי הפרה של חובת המשיבים לפעול במהירות הראויה. חובתה של רשות מנהלית לפעול במהירות הראויה ולהשיב לפונים אליה בתוך זמן סביר היא מן ממושכלות היסוד של מינהל תקין (ר' **זמיר לעיל**, בעמ' 1098; בג"צ 4634/04 **רופאים לזכויות אדם נ' השר לביטחון פנים**, פ"ד סב(1) 762 (2007)). חובה זו הינה חובה כללית החולשת כמעט על כל הפעולות המנהליות, למעט כאשר דין ספציפי קובע חובת עשייה במועד נקוב (אליעד שרגא ורוני שחר, **המשפט המנהלי**, כרך 3, 338 (2008)). חובה זו נלמדת בין היתר מסעיף 2(א)

לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958 ומסעיף 11 לחוק הפרשנות, תשמ"א - 1981.

18. החובה המוטלת על הרשות המינהלית להפעיל את סמכויותיה במהירות ראויה היא חלק מהחובה הכללית החלה על רשות לנהוג בסבירות במובנה הרחב (בג"צ 6300/93 **המכון להכשרת טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות** (פורסם בנבו, 10.8.1994)). בג"ץ 1999/07 **גלאון נ' ועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת אירועי המערכה בלבנון 2006** (פורסם בנבו, 19.4.2007), להלן: **עניין גלאון**). עיכוב במתן מענה לפיכך יכול להעיד על חוסר סבירות בהתנהלות הרשות, שמצדיקה התערבות שיפוטית.

19. ומהי מהירות ראויה? הפסיקה פירשה את המושג "מהירות ראויה" כמתייחסת למעשה למענה תוך "זמן סביר". אולם, התשובה לשאלה מהו "זמן סביר" תיקבע בכל מקרה לגופו, על פי נסיבותיו הוא. קביעת הזמן הסביר לפעולה במקרה הקונקרטי נגזרת מאילוצים מעשיים מחד ומעוצמת המשקל והחשיבות לביצוע הפעולה במהירות ביחס לאינטרס הכלל או היחיד, מאידך. כך, **כאשר מדובר בסוגיה או החלטה שיש לה השלכה על זכויות אדם, כגון הזכות לחופש תנועה, כבמקרה שלפנינו, מקבל מושג "הזמן הסביר" משמעות מיוחדת** ועל הרשות לקחת זאת בחשבון בעת הטיפול בפנייה (עניין גלאון לעיל).

"מבחינתו של אדם הנזקק להחלטת הרשות, שיהוי במתן החלטה עלול לגרום נזק

רב..."

(י' זמיר, **הסמכות המנהלית**, כרך ב', מהדורה שנייה 1093 (2011)).

20. הסחבת שמאפיינת את הטיפול בבקשת העותר הינה, למרבה הצער, התנהלות המאפיינת את עבודת המשיב **מזה זמן רב**. באי כוחם של העותר מעמותת "גישה" עומדים בקשר שוטף ויום-יומי עם המשיב 2 ומטפלים בעשרות רבות של בקשות אשר לא מתקבלות בהן תשובות.

21. לעניין זה נקבע בעת"מ 1602/06 **ארוטי נ' משרד הפנים** (פורסם בנבו, 24.1.2007) כי: "לא יתכן שאזרח שנזקק לרשות, ימצא מולו דלת נעולה, אוזן ערלה וחלון אטום. לא יתכן שרק עתירה מינהלית תגרום לרשות למלא את חובתה הפשוטה להתייחס לאזרח" (ההדגשה הוספה).

22. לרוב, טוענים המשיבים כי העיכוב במתן המענה נובע מעומס עבודה, אך אין לקבל נימוק זה לאור קביעתו החוזרת של בית המשפט הנכבד כי **עומס עבודה אינו מצדיק עיכוב במתן מענה, בוודאי כאשר הממתינים למענה נאלצים לעתור לבית המשפט לקבלת החלטה:**

"אין זו פעם ראשונה בה מגיעות לפתחו של בית משפט זה עתירות מסוגה של העתירה שבפנינו, המלינות על הזמן הרב שנדרש עד לקבלת החלטה על-ידי המשיבה 2 (ראו לדוגמה החלטתו של השופט דנציגר בבג"ץ 2792/17 דלאל נ' שר הפנים (28.3.2017)). אני נכון להניח כי עובדי המשיבה 2 אכן כורעים תחת עומס הפניות, וכי בחינת "מרכז חיים" אורכת זמן. אך האם חלף תגבור מספר העובדים במשיבה 2, "זול" יותר מבחינת הרשויות כי תוגש עתירה והפרקליטות ובית משפט זה יידרשו לה, על הזמן והמשאבים הכרוכים בכך? תמהני. זאת, שלא

להזכיר את המחיר האמיתי של הסחבת והתארכות הטיפול, בו נושאים העותר
ודומיו".

(בג"ץ 2935/17 **כאטר אשרף נ' שר הפנים** (פורסם בנבו, 25.04.2017). ההדגשה הוספה).

23. בית המשפט הנכבד חזר על עמדה זו ביום 15.6.2017, בעתירה נוספת שהוגשה באמצעות העותרת 2, עקב אי מענה המשיב לבקשת תושב פלסטיני, במשך חודש וחצי:
"מתגובת המשיבים ניכר העומס הרב המוטל על כתפיהם, ואולם אין הוא מצדיק לנתעלם מבקשות חוזרות ונשנות של העותר".

(בג"ץ 4653/17 **וסאם גודה נ' שר הביטחון** (פורסם בנבו, 15.06.2017).

24. המשיבים שבים ומבהירים כי עומס העבודה הוא זה שיוצר את מסגרת הזמנים וכי בקשות מסוימות ממתינות זמן ארוך להכרעה, בשל תיעדוף שעושים המשיבים על פי סוג הבקשה ולא על פי מועד הגשתה, למשל, בבג"ץ 8325/17 **נור מוראד ואח' נ' שר הביטחון ואח'** (להלן: עניין נור):

ראשית, ובכך עיקר, יצוין כי לפי הנמסר מהמשיבים, למת"ק עזה מוגשות עשרות רבות של בקשות לקבלת היתרי כניסה מרצועת עזה מידי יום, ואלפי בקשות בחודש... בבקשות אלה [כך במקור] נכללות גם בקשות לכניסה לישראל למטרת קבלת טיפול רפואי מציל חיים, וביקור קרובי משפחה מאושפזים המצויים בסכנת חיים. לאור כמות הבקשות העצומה המוגשת מדי מידי חודש - כאמור, אלפי בקשות בחודש - המשיבים נדרשים לערוך תיעדוף של הבקשות המובאות לפיתחם, כך שבקשות הומניטאריות דחופות מקבלות עדיפות על פני בקשות אחרות. המשיבים יטענו כי בקשותיהם של העותרים בעתירה דנן, שעניינן יציאה ללימודים בחו"ל, אינן מסוג הבקשות הדחופות המתועדפות אצל המשיבים, וכי אינן יכולות להיות מטופלות בטווח זמנים קצר, תוך שיש לתת קדימות לאותן בקשות הומניטאריות מיוחדות ודחופות" (ההדגשות במקור) (תגובה מטעם המשיבים לבקשה לפסיקת הוצאות מיום 12.11.2017).

25. הנה כי כן, המשיבים מודים כי הם אינם מסוגלים להתפנות לטפל בפניות, **כעניין שבשגרה** וזאת בשל עומסים אשר, על פי הצהרות המשיבים, הינם קבועים ולא חריגים. דחיית טיפול בבקשות לא יכולה להיות פתרון כעניין של מדיניות וזאת אף אם המשיבים קוראים לה תיעדוף. לא כל שכן, כאשר המשיבים מתעלמים גם מבקשות אשר לגביהן אין מחלוקת שהן דחופות, כגון ביקורים של קרובי משפחה חולים, כנסיבות פניית של העותרת.

מדיניות המשיבים אינה מידתית

26. במסגרת בג"ץ 3764/16 **גמאל עלי נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית** (5.7.2016). להלן: פרשת עלי), נדרש בית המשפט הנכבד לסוגיה העקרונית של היעדר מענה מהמנהל האזרחי לבקשות תושבים פלסטינים, המביא להגשת עתירות רבות שמחצית מהן נמחקות מיד לאחר שהמשיבים נדרשים לנושא. בית המשפט הנכבד הורה למנהל האזרחי להגיש הודעה המתייחסת לסוגיה זו, שתכלול מנגנון למניעת מצבים אלו:

"... תוגש בתוך שבוע הודעה מטעם המשיב בליווי תצהיר של ראש המינהל האזרחי בשאלה החוזרת פעם אחר פעם, מדוע אין משיבים במועד לפונים במקרים בכגון דא, והם נאלצים להגיש עתירה על כל בזבוז המשאבים של הצדדים, בית המשפט (שכמובן מי מתחשב בו בכלל ובזמנם של אנשי המזכירות והשופטים); וברגע האחרון, לאחר שנלמד התיק, מוסרת המניעה. נלאינו מכגון דא. ההודעה תכלול מנגנון למניעת מצבים חוזרים ונשנים אלה." (פרשת עלי, החלטה מיום 5.7.2016).

בהודעתו המשלימה מיום 15.6.2017 הודיע המנהל האזרחי על פעולות שבוצעו ליעול הטיפול בבקשות.

27. כשל זה של המנהל האזרחי מאפיין גם את עבודת המשיב 2, הכפוף גם הוא למשיב 1. סוגיית היעדר המענה עלתה לדיון **בעניין עזיז** לעיל. ביום 30.4.2017 פסק כב' השופט ביתן כי המשיב יישא בהוצאות העותרת בגין הגשת העתירה וצוין:

"בפתח הדברים שמעתי מפי ב"כ המדינה כי גם הפרקליטות מודעת לקושי הנוגע לסוגיית המענה של המת"ק לפניות אליו וכי נעשית עבודה מטה להתמודד עם הסוגיה האמורה. יש לקוות שהדברים יתנהלו ביעילות ושימצא פתרון מתקבל על הדעת" (ההגדשה אינה במקור).

העתק החלטה בעת"מ 40140-03-17 עזיז נ' שר הביטחון ואח' מיום 30.4.2017 מצ"ב ומסומן נספח 6/ע

28. ואולם, מצב בו המשיבים פוטרים את עצמם מבחינת הבקשות אינו פתרון מתקבל על הדעת. ראשית דבר, ברי כי התעלמות הבקשה מבלי לבחון אותה, כאשר על הכף מונחים מקרים הומניטאריים אשר גם על פי עמדת המשיבים דחיפותם גבוהה, אינה מידתית.

29. מול הפגיעה הקשה בתושבים, לא עולה שום תועלת לרשות המנהלית. בקשות הפונים זכות להתעלמות או ל"תשובות ביניים". בעשותם כן, כופים המשיבים על הפונים להגיש פעם נוספת את בקשתם, בקשות אלו יתווספו אל אלפי הבקשות הממתינות לטיפול ויעלו את מספר הבקשות הממתינות להכרעת המשיבים, אשר ידרשו להן פעם נוספת. הגיונו של מהלך זה אינו נהיר.

30. באשר לעותרת הפגיעה חמורה אף יותר. אכן קיימת אפשרות שהעותרת לא תגישו עוד בקשה לביקור אחותה, וזאת מכיוון שלא יהיה את מי לבקר. מבחינה זו, אכן ירד מספר הבקשות אותן צריכים המשיבים לבדוק, אך חזקה על המשיבים שאין הם עושים שימוש ציני כאמור בסמכותם.

31. ואולם, כאמור לעיל, מלכתחילה הקריטריונים לביקור חולה הם צרים וקשיחים מעל ומעבר לנדרש. למעשה, רק קרובי משפחה מדרגה ראשונה אשר נמצאים בסכנת חיים או במחלה קשה המצריכה אשפוז ממושך, זכאים לביקור כאמור. בתנאים אלו, כל יום בו לא ניתן מענה הוא בזבוז זמן קריטי.

32. בשל כך, קורה לא פעם, שבעת בחינת הבקשה, נפטר החולה. וזאת יש להגיד: הפגיעה הקשה והכואבת הנגרמת בשל רשלנות המשיבים, לא ניתנת לריפוי. במקרים אלו אין "הזדמנות שניה"

ואין תיקון למצב הנורא בו נמנעה הפרידה מאדם אהוב, והוא הלך לעולמו. נסתפק בשתי דוגמאות. במקרים אלו מדובר על כניסה של ישראלים לביקור קרובי משפחה בעזה, מקרים אשר גם הם מטופלים על ידי המשיב 2 :

א. בקשתה של גב' [REDACTED], ת.ז. [REDACTED], לביקור אחיה חולה הסרטן, שכיב מרע. הבקשה נשלחה ביום 9.11.2017 ולא נענתה עד ליום מותו של האח ביום 14.12.2017 למעלה מחודש ממשלוח הבקשה. ביום מותו של האח הגישה גב' [REDACTED] בקשה להשתתף באבל על אחיה, והיא נענתה ואף נכנסה לרצועה באותו היום ממש. ואולם, מבחינת האחים, היה זה מאוחר מדי.

ב. בקשתן של **שלוש אחיות**, גב' [REDACTED], ת.ז. [REDACTED], גב' [REDACTED], ת.ז. [REDACTED], לביקור האב החולה. הבקשה נשלחה ביום 24.12.2017 אך כעבור שבועיים, ביום 7.1.2018 הלך אביהן לעולמו, מבלי שניתנה להם ההזדמנות להיפרד ממנו. למחרת הגישו האחיות בקשה להשתתף באבל על אביהן ולאחר יום, ביום 9.1.2018 אושרה כניסתן של שלוש האחיות.

33. למרבה הצער, קיימות דוגמאות מטרידות רבות אשר מעידות על כך שאין מדובר במקרים ספורים כגון המקרים לעיל, אלא בתופעה של ממש. המקרים לעיל מהווים דוגמאות בלבד. אלו הם אחים, אחיות, בנים, בנות, אמהות ואבות אשר **שעון החול שלהם לקראת הפגישה עם יקיריהם הולך ואוזל**. למול אלו לא עומדת טענה כבדת משקל, אשר חרף איזונים אינה מאפשרת את המפגש המיוחל וייתכן שגם את הפרידה. למול אלו עומדת רק רשלנות המשיבים, התמהמהותם וגרירת רגליהם. גרירת רגלים זו נכונה גם למקרה נשוא העתירה, גם לדוגמאות לעיל וגם למציאת פתרון כולל למצב בלתי נסבל זה.

34. המשיבים לא יכולים להחזיק במקל בשני קצותיו: מצד אחד, הם אלו אשר יצרו את הקריטריון המחייב את התייחסותם המיידית, מצד שני, הם מלינים על העומסים אשר נופלים על כתפיהם. **כאשר יתכבדו המשיבים ויאפשרו לבן משפחה לסעוד את קרוביו גם מבלי שתשקף לאלו סכנת חיים, יוכלו הם לדחות קמעה את הטיפול בבקשתו**.

35. בית המשפט הפנה לא פעם את תשומת לב המדינה לפתרון זה או אחר אשר "מתקבל על הדעת" כאמור בעניין עזיז. כך גם בבג"ץ 7094/05 **עמותת רופאים לזכויות אדם נ' מתאם פעולות הממשלה בשטחים** (פורסם בנבו, 27.04.2010):

"מעבר לכך, ראוי לדאוג להיערכות מינהלית מתאימה שתוכל להתמודד עם ריבוי הבקשות, בשים לב למסגרות הזמן שיש לשאוף לקיימן ככל הניתן. נראה, כי סיווג הבקשות על פי סוגיהן, ויצירת קו מהיר לטיפול בבקשות הרגילות שאינן מעוררות קשיים מיוחדים, עשוי לשחרר חלק ניכר מהעומס ולאפשר התמקדות בבקשות המורכבות יותר, המצריכות זמן רב יותר לביורן."

וכן בבג"ץ 4388/16 בתוך בגץ 4386/16 **טספהיט מדיו נ' נציבות בתי הסוהר** :

"זמנם של המסתננים, גם אם אינם עסוקים יתר על המידה, אינו הפקר. סבורים אנו, כי על המדינה לדאוג לקיומו של יחס הולם בין מספר המתדפקים על דלתות משרדי הרשות לבין מספר העובדים מטעמה היכולים לתת מענה לבקשותיהם בפרק זמן סביר."

ואף בבג"ץ 2935/17 **כאטר אשרף נ' שר הפנים** :

"אני נכון להניח כי עובדי המשיבה 2 אכן כורעים תחת עומס הפניות, וכי בחינת "מרכז חיים" אורכת זמן. אך האם חלף תגבור מספר העובדים במשיבה 2, "זול" יותר מבחינת הרשויות כי תוגש עתירה והפרקליטות ובית משפט זה יידרשו לה, על הזמן והמשאבים הכרוכים בכך? תמהני. זאת, שלא להזכיר את המחיר האמיתי של הסחבת והתארכות הטיפול, בו נושאים העותר ודומיו. יש להצר על כך שהמשיבים התחייבו למתן תשובה בענייניו של העותר רק משזה פנה כמוצא אחרון בעתירה לבג"ץ, ובחלוף יותר משנתיים מיום פנייתו הראשונית למשיבים." (ההדגשות בציטוטים בסעיף זה אינן במקור)

36. המשיבים מתעלמים מהערות בית המשפט, גם כאשר הן מופנות ישירות כלפי המשיבים בעתירה דכאן ותחת זאת בוחרים לפעול במציאת הפתרון הפוגעני ביותר, הגם שכאמור הוא אינו מניב תועלת עבורם.

המשיבים פוגעים באופן בלתי מידתי בזכויות העותרת

37. מחדלם של המשיבים להשיב לבקשות העותרת לא רק שאינו בלתי סביר נוכח חלוף הזמן, אלא הוא גם בלתי מידתי בהיותו פוגע באופן קשה בזכויות היסוד של העותרת. יוזכר, כי נוכח השליטה של ישראל על מעברי הגבול בין רצועת עזה לבין שטחה ושליטתה על תחומי חיים רבים של תושבי עזה, מחויבת היא מכוח המשפט הבינלאומי והישראלי לכבד ולהגן על אותן זכויות האדם המושפעות משליטתה- בראשן ובעיקרן הזכות לחופש התנועה של התושבים והזכויות שנגזרות ממימוש חופש התנועה, כגון במקרה דנן הזכות לחיי משפחה תקינים. בית המשפט העליון הכיר בכך שנוכח שליטתה של ישראל על מעברי הגבול, והתלות שפיתחו תושבי עזה בישראל באספקטים רבים, היא מחויבת להבטיח את הצרכים ההומניטאריים של תושבי עזה (בג"ץ 9132/07 אלבסיוני ואח' נ' ראש ממשלת ישראל ואח' (פורסם בנבו, 30.1.2008).

38. יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בבג"ץ 1169/09 פורום משפטי למען ארץ ישראל - נ' ראש הממשלה פס' 21 (פורסם בנבו, 15.6.2009):

"על חובתו של הממשל הישראלי לדאוג לקיום הצרכים ההומניטאריים הבסיסיים של תושבי איו"ש והרצועה עמדה פסיקת בית משפט זה לא אחת. גם אם רצועת עזה נשלטת כיום על ידי תנועת החמאס, אשר הוכרזה ארגון טרור, חיים בה תושבים הזקוקים לשירותים חיוניים לקיום איכות ורמת חיים סבירה ואנושית. ישראל נדרשת להושיט עזרה כדי לאפשר סיפוק צרכים הכרחיים לאוכלוסייה המקומית, שבלעדיה לא יקבלו מענה."

39. פגיעה זו בזכויות העותרת אסורה כאמור לפי המשפט הבינלאומי ההומניטארי- דיני כיבוש ודיני זכויות האדם- והיא גם כפופה לעקרונות מנהליים של המשפט הישראלי. עליה לעמוד

במבחני הסבירות והמידתיות, אך היא איננה עומדת בהם. פגיעה זו אינה נעשית לתכלית ראויה, שהרי המשיבים לא פירטו ולא הצדיקו בשום אופן את העיכוב במתן המענה. אף אם יוכח על ידי המשיבים כי ישנה תכלית כלשהי לעיכוב, הרי שהפגיעה הטמונה בכך לזכויות העותרת עולה על המידה הדרושה לשם הגשמתה של תכלית זו.

סיכום

40. התנהלות המשיב 2 בטיפול בבקשת העותרת חורגת מכל סטנדרט תקין של פעילות מינהלית. היא מפרה את חובתם להשיב במהירות הראויה ואת חובת ההגינות שהמשיבים כפופים לה. כתוצאה מכך, היא פוגעת לאין שיעור בזכויות יסוד וזכויות חוקתיות של העותרת, זכותה לחיי משפחה, וזכותה לנוע. מן הצד השני נמנעת הפגישה גם מן האחות, ישראלית שזכויותיה החוקיות והחוקתיות נפגעות בשל התרשלות המדינה. **משאלה אנושית של בת אנוש, להיות לצד אחותה בצוק העיתים, נתקלת באטימות.**

41. המקרה דן מצטרף לשורה של מקרים בהם תושבים נאלצים להגיש עתירה לבית המשפט הנכבד רק בשל אי מתן מענה. ואולם, תושבים אלו הם אותם מתי המעט שזכו לקבל ייצוג משפטי בפני ערכאות, ובכך לקבל מענה לבקשתם. **הרוב המוחלט של התושבים שבקשותיהם לא נענו פשוט מוותרים על זכויותיהם, מתייאשים ונותרים מנותקים מקרוביהם, מבלי אפשרות לקיים את צרכיהם האנושיים הבסיסיים, כדוגמת מקרה זה. כך יוצאים המשיבים נשכרים מהתנהלותם הפסולה.** לנוכח העדויות לעיל, והנתונים על מספר הבקשות ה"תקועות" במת"ק עזה, הגיעה העת לטפל באופן שורשי בבעיית העומס והסחבת במת"ק עזה, על מנת לייתר הגשתן של עתירות אלו.

42. נוכח כל האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים להשיב לעותרת ולאשר את בקשתה **באופן בהול.**

43. לאור התנהלות המשיבים שתוארה לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד גם לחייב את המשיבים בהוצאות העותרת, לרבות אגרת בית משפט ושכ"ט עו"ד כדין.

44. העתירה נתמכת בתצהיר העותרת שנחתם בפני עורך דין ברצועת עזה ונשלח לח"מ, לאחר תיאום טלפוני. בשל הקושי בקיום מפגשים בין העותר לבין ב"כ ובשל דחיפות העתירה, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את התצהירים ואת ייפוי הכוח שנחתמו ונשלחו בפקס.

5.8.2019

מוריה פרידמן שריר, עו"ד
באת-כוח העותרות